

WWF Radionica o
ekološki prihvatljivom protoku
Trebinje, 25/26 5.2009.

Esenja Kupusović:

Elementi nacrt
podzakonskog akta u FBIH

Polazišta

- Član 62 Zakona o vodama FBiH propisuje:
 - da se, do donošenja odgovarajućeg propisa, EPP utvrđuje na osnovu hidroloških osobina vodnog tijela za karakteristične sezone kao minimalni srednji mjesečni protok 95% od vjerovatnoće pojave;
 - Federalni ministar, uz saglasnost sa federalnim ministrom nadležnim za okoliš, donosi propis o načinu određivanja epp.
 - Ovaj propis naročito sadrži metodologiju i potrebna istraživanja, uzimajući u obzir specifičnosti lokalnog ekosistema i sezonske varijacije protoka i procedure određivanja ovog protoka;
 - Troškove potrebnih istraživanja snosi investitor, odnosno korisnik.

Šta je analizirano

- U ovoj fazi projekta na pilot vodotocima analizirana je praksa:
 - u BiH
 - u susjednim zemljama (R Srbija, R Hrvatska),
 - u najbližoj zemlji EU (R Slovenija);
 - u svijetu prisutna praksa proračuna po jednoj od tzv. “brzih” metoda (Matthey);

Regulativa - općenito

- Mnoge zemlje EU nemaju podzakonske akte koji reguliraju ekološki prihvatljiv protok; prisutne su preporuke za tip analiza koje bi trebale biti uključene u procjenu epp
- Susjedne zemlje takođe nemaju podzakonske akte; u praksi se obično koristi jedna, “uhodana” metoda
- U R Slovenija je trenutno u toku procedura usvajanja relevantnog podzakonskog akta

Regulativa R Slovenija

- Podzakonski akt ima nivo Uredbe;
- Definiira izraze za proračun EPP na osnovu statističkih hidroloških parametara, po mogućnosti dobivenih na osnovu niza od 30 godina osmatranja i mjerenja;
- Ključan kriterij je odnos između srednjeg protoka i prosječnog minimalnog protoka;
- Kao mjerodavne, prepoznaje i karakteristike zahvata, te daje različite obrasce proračuna u odnosu na dužinu zahvata, količinu zahvaćene vode i reverzibilnost vode (povratni i nepovratni zahvat);

Regulativa R Slovenija

- Definira i raspoloživost i prihvatljivost hidroloških podataka, podobnost izvođača mjerenja i način mjerenja (po odgovarajućim standardima);
- Regulira praćenje EPP i način izvještavanja;
- Usklađuje EPP sa dostizanjem ciljeva dobrog ekološkog stanja;
- Regulira i nadzor i niz posebnih slučajeva u postupku odlučivanja o vodnoj saglasnosti.

Nacrt podzakonskog akta u FBiH - preporuke

- “...propisati metodologiju uzimajući u obzir specifičnosti lokalnog ekosistema i sezonske varijacije protoka..”
 - za izbor metodologije koristiti rezultate projekta, tj. poređenje vrijednosti EPP dobivene proračunom po različitim metodama
 - specifičnosti lokalnog ekosistema uzeti u obzir kroz identifikaciju kritičkih faktora i identifikaciju riječne vrednosti (biologija, kemija)
 - obezbjeđenje sezonskih varijacija protoka izrijeком nametnuti u podzakonskom aktu.

Nacrt podzakonskog akta u FBiH - preporuke

- definirati relevantnost podataka za proračun – kvalitet podataka (čiji su podaci, ko vrši mjerenja) i potreban obim

Primjer: Uredba (R Slovenija) propisuje da hidrološke parametre daje Agencija za okoliš na osnovu podataka državnom hidrološkog monitoringa, na osnovu niza od trideset godina. Ako se ne raspolaze nizom za traženo područje, koristi se niz za obližnje područje, uz simultana mjerenja. Mjerenja se moraju vršiti po standardiziranim metodama u skladu sa priznatim međunarodnim standardima na području hidrometrije.

potencijalno rješenje za podzakonski akt

- u FBiH relevantne zvanične podatke mogu obezbijediti
 - Federalni hidrometeorološki zavod
 - Agencije za vode
 - Područni uredi Agencija
- Kvalitet mjerenja obezbijediti kroz imenovanje institucija (ili firmi); uspostaviti procedure za licenciranje institucija (firmi) od strane Ministarstva

Nacrt podzakonskog akta u FBiH - preporuke

- usklađivanje EPP sa dostizanjem ciljeva dobrog ekološkog stanja

Primjer: Uredba (R Slovenija) propisuje ograničavanje, zaustavljanje, odnosno prilagođavanje vodne dozvole u slučaju da monitoring stanja površinskih voda pokaže da je ugroženo dostizanje ciljeva dobrog stanja vodnog tijela usljed zahvatanja. Pristupa se prilagođavanju vrijednosti ekološki prihvatljivog protoka koji odgovara mjerama za poboljšanje stanja vodnog tijela.

- jasno pozicionirati zahtjev za računanjem EPP u administrativnim procedurama koje već postoje (proces izdavanja vodne saglasnosti, te proces izdavanja okolinske saglasnosti u sektoru okoliša)

Komentar: Iz prethodne prezentacije vidi se da je proračun EPP predviđen u spomenutim procedurama. Postojeće procedure trebaju biti jasno naznačene u podzakonskom aktu koji se direktno odnosi EPP.

Nacrt podzakonskog akta u FBiH - preporuke

- regulirati monitoring - praćenje EPP i način izvještavanja;

Primjer: Uredba (R Slovenija) propisuje da nadzor vezano za EF provode inspektori nadležni za vode i “vodovarstveni nadzorniki”.

- regulirati i prilagođavanje izdatih vodnih dozvola

Primjer: Uredba (R Slovenija) propisuje sljedeće slučajeve:

Ako izdata vodna dozvola, koncesija ili vodna saglasnost sadrži utvrđenu vrijednost protoka, definiranu kao “biološki minimum”, ili “minimalni protok”, ili Q_{EF} , za Q_{EF} se usvaja data vrijednost;

Ako izdata vodna dozvola ili koncesija ili vodna saglasnost ne sadrži utvrđenu vrijednost protoka, Q_{EF} se donosi na osnovu smjernica / parametara koje su sastavni dio Uredbe;